

Tvaroženský zpravodaj

září – říjen 2002

Vážení občané!

Před čtyřmi roky se ve dnech 13.-14.11.1998 konaly volby, ve kterých se o 15 míst v Zastupitelstvu obce ucházelo 22 kandidátů.

Čtyřleté volební období uteklo jako voda a bývá dobrým zvykem připomenout vše podstatné, co se v obci událo. Věřím, že budete mít trpělivost dočíst tuto zprávu až do konce.

Hospodaření obce bylo podloženo rozpočty, které byly tvořeny jako vyrovnané. Rezervy mimo rozpočet, získané z prodeje akcií JME a JMP v roce 1999 slouží jako případný zdroj pro velké akce, pokud by nemohly z nějakého důvodu být hrazeny z obecního rozpočtu. V tomto případě mám na mysli pravidelné roční splátky ve výši 850000 Kč na splaškové odkanalizování obce, připravované ve spolupráci s ostatními obcemi v rámci projektu "Ochrana povodí Dyje". První částku jsme uložili na společný účet v roce 2001. Za předpokladu získaných dotací v poměru 67% dotace ISPA, 5% dotace SFŽP, 20% vlastní zdroje a 8% úvěr tak budeme činit alespoň dalších 12 roků. V roce 2000 jsme rovněž uzavřeli smlouvu o budoucí smlouvě na prodej 1500 akcií České spořitelny, jejichž definitivní prodej jsme uskutečnili ve druhé polovině roku 2002.

Hospodaření obce je každoročně kontrolováno tzv. auditem, který nám doposud prováděli pracovníci Okresního úřadu Brno-venkov. Při kontrolách nebyly shledány podstatné závady.

Obecní majetek je průběžně spravován a zhodnocován. Tak například v roce 1999 byla opravena knihovna a chodba obecního úřadu, klubovna a sociální zařízení SDH, vyměněny okna a opravena střecha Základní školy, instalována nová aparatura obecního rozhlasu a opraveny příp. vyměněny reproduktory, vybudován chodník nad restaurací "U Havlů", zahájeno stavební řízení na elektrické vedení ke hřišti, opraveny WC a provedeno vymalování v Klubu důchodců, opravena cesta na vrchol Santonu ze strany od obce a vyčištěn potok.

V roce 2000 a 2001 byla opravena cesta na Santon ze strany od mlýna, opravena garáž hasičské zbrojnice, vyměněno zábradlí na mostku před hospodou "U Šírů", znovu uvedena do provozu moštárna ve dvoře OÚ, provedena

generální oprava mostu v Gastlu, vybudováno asi 50 metrů vodovodu na Krhoně, opraven most u KD Kosmák a nasvícena budova Základní školy.

V letošním roce jsme opravili márnici, moštárnu, je nahozen druhý štít Obecního úřadu, je natřena část oken a opravena fasáda klubu důchodců, vyměněna zábradlí zbývajících mostů, bude opravena střecha a fasáda bývalého Svazarmu. V červnu byl vyčištěn potok na návsi.

Obecní zaměstnanci mají k dispozici křovinořezy, před poutí v roce 2000 byl zakoupen traktor s vlekem, radlicí na odhrnování sněhu a později dokoupeným zametacím kartáčem. Kromě údržby obce včetně zeleně mají i v péči hřbitov, provoz sběrného dvora komunálního odpadu a moštárnu.

Infrastruktura v obci je nově budována i rozšiřována. Na prvním místě chci jmenovat výstavbu sběrného dvora komunálních odpadů, na který jsme si už tak zvykli, že jeho využívání je samozřejmostí. Byl budován na dvě etapy. První v roce 1999 zahrnoval demolici části farské stodoly a přístupovou komunikaci. Zbývajících a v terénu dvora náročné práce s přeložkami sítí provedla firma Danstav v roce 2000. Práce byla dokončena 27.7.2000 a příspěvek 350 000 Kč poskytl Českomoravský cement a.s. Další sběrné místo na sklo a plasty jsme vybudovali v zahradě Klubu důchodců.

Na jaře téhož roku zahájila firma Aquatis projekční práce na odkanalizování obce. Práce pokračovaly vypsáním územního povolení. Zahájili jsme rovněž realizaci dešťové kanalizace a vozovky v Hlinkách. Akce byla dokončena v roce 2001.

1.srpna 1999 nastoupil na tvaroženskou farnost P. Jan Nekuda. V roce 2000 byla ustavena Farní rada a předložen úmysl opravit historickou budovu fary. Bylo vypsáno výběrové řízení, ve kterém s částkou 5.196.106,- Kč uspěla firma Šmak. Po ukončení brigádnických prací na vyklízení a otloukání omítek byla budova na podzim 2001 předána firmě. Rekonstrukci budovy podpoří finančně i obce (Tvarožná 180 tis./rok, Mokrý-Horákov 150 tis. a Velatice 90 tis. Kč) až do ukončení splácení úvěru v roce 2007. Dotaci 2 mil. Kč zajistil tehdejší poslanec pan František Pejřil, starosta z Mokrý-Horákov.

Základní školu, mateřskou školu a školní jídelnu podporuje obec značnými částkami v kapitole na provoz. Velké náklady si vyžádalo splnění hygienických podmínek dle nového zákona. Obec podporuje i Základní uměleckou školu a to částkou 35 tisíc Kč ročně.

V roce 2002 jsme zadali projekt úpravy dvora a zahrady za školou a školkou s úmyslem požádat o dotaci z fondu Sapard. O finanční příspěvek jsme požádali i Českomoravský cement a.s., který naší žádosti vyhověl.

Obě školská zařízení mají od roku 2001 právní subjektivitu. Od srpna 2002 je novou ředitelkou MŠ paní Ivona Hrbáčková z Velatic. Nahradila Věru Lunerovou, která odchází do důchodu. Za její práci ve Tvarožné jí děkujeme.

Za zmínku stojí mimo jiné i zřízení počítačové učebny v ZŠ ve druhé polovině roku 2002.

Členství ve svazcích a sdruženích je pro obec nezbytné. V březnu 1999 jsme vstoupili do nástupnické organizace Nadace Mohyla míru a to do Obecně prospěšné společnosti Mohyla míru-Austerlitz. V rámci této společnosti byly v roce 2001 realizovány dvě mapy slavkovského bojiště a jeden propagační materiál. Ve stejném roce jsme požádali o dotaci z Programu obnovy venkova na tzv. Naučnou stezku slavkovským bojištěm. Nositelem na rok 2002 ve výši 210 tisíc Kč je obec Tvarožná. Realizace se ujala firma Urbania Želešice. Tato dotace ale nakonec v rámci pomoci povodněmi postiženým obcím nebyla poskytnuta. Nyní hledáme jiné řešení financování. V rámci mikroregionu obcí Rokytnice (Mokrá-Horákov, Podolí, Velatice, Hostěnice, Kovalovice, Sivice, Viničné Šumice a Tvarožná) jsme obdrželi několik dotací například na titul poradce, na počítače, na cyklotrasy a zeleň. Na jednotlivé dotační tituly je nositelem vždy jiná obec.

Obec je i členem Svazu měst a obcí a Svazku pro vodovody kanalizace Šlapanicko (sloučeny svazky Šlapanice a Říčky), v rámci kterého připravujeme již zmíněnou a nebývale náročnou splaškovou kanalizaci.

Sport je nedílnou součástí života hlavně mladé generace. Obec ze svého rozpočtu každoročně přispívá na činnost TJ Sokol. Podpora obce je poskytována i na mimořádné opravy například na výměnu radiátorů v roce 2000 a na zateplení budovy v roce 2001.

Pro menší děti byly v letech 1999 a 2000 instalovány prolézačky a houpačky na pozemku u průchodu za Svazarmem.

Obec podpoří aktivity samotných sportovců. Víme o dotačních titulech například na sportovní a turistická zařízení, podporujeme mládežnický sport věcnými dary včetně předpouťové olympiády.

Podali jsme žádost o dotaci z fondu Sapard na hřiště s umělým povrchem za bývalým kinem. Zatím se nedaří využít budovu bývalého kina pro sport či jiné účely. Obec vyvíjí i organizační aktivity pro rozvoj sportu, společné pro více obcí.

Autobusovou dopravu do Brna zajišťují firmy ČSAD a Sebus. Spory o vydání licence dopravcům a jednání rady obce na Magistrátu města Brna a odboru dopravy Okresního úřadu Brno-venkov jsme zveřejnili v našem Zpravodaji. Obec nemá v této otázce rozhodovací pravomoc, může pouze podat vyjádření či doporučení. Konkurenční boj mezi dopravci se nevede v rukavičkách. I podpora toho kterého dopravce musí být pečlivě zvážena.

Současná kombinace dvou dopravců je ideální a stanoviska orgánů vydávající dopravcům licence se časem mění. Situaci jistě změní i připravovaný integrovaný dopravní systém (IDS), což je příměstská autobusová doprava

kombinovaná s městskou dopravou s dělením příjmů z jízdného. IDS již funguje na lince do Babic nad Svitavou a připravuje se do Mokré a Hostěnic. Složitou situaci jsme řešili v červnu 1999 za přispění poslanců Pejřila a Zajíčka. Bylo to svévolné uzavření nájezdu na dálnici u Rohlenky. Organizovali jsme protestní petiční akce, dovolávali se zdravého rozumu na Ředitelství silnic a dálnic i u ministrů vnitra Grulich a později Grosse. Výsledkem je současný stav, který definitivně může vyřešit jedině významná investice do řešení dopravní situace v tomto významném dopravním bodu v souvislosti s přípravou obchodního centra u Rohlenky na k.ú. Jiříkovice.

Hospodaření s odpady jsme vyřešili díky velké investici do dříve již zmíněnému sběrnému dvoru a třem místům v obci pro sběr bílého a barevného skla a plastů. Přikoupili jsme další dva kontejnery na plasty a zároveň doufáme ve větší ukázněnost občanů, kteří u plastových lahví dostatečně nezmenšují objem. Sběr starého papíru je vyřešen díky pronajaté místnosti v bývalém Svazarmu. Sběrné místo i box na odpady jsou značně využívány a neustále hledáme nové možnosti levnější dopravy. Před koncem června jsme vypověděli smlouvu na odvoz popelnic firmě Selio, abychom si vytvořili manévrovací prostor v jednání o ceně na rok 2003. Máme smlouvu s firmou Eko-com, která je státem zřízena pro poskytování dotací podle počtu vytríděných odpadů.

Tato oblast jistě prospívá životnímu prostředí a minimalizaci počtu nelegálních skládek. Zbývá dodat, že v roce 1999 došlo k uklidnění veřejnosti ve věci spalování alternativních paliv v cementářských pecích v Mokré. Firma přesvědčila hlavně zástupce občanských aktivit o závažných krocích v zabezpečení této technologie.

Dokumentace obce, týkající se výstavby, je zastoupena v současnosti platným územním plánem z roku 1994. Nový územní plán v digitální formě zpracovává ing.arch. Jana Benešová z atelieru URBI. Smlouva byla podepsána 28.5.2001. Jeho úhradu ve výši 500 tis. Kč jsme dohodli s firmou IRO Rohlenka. Hlavní cíle nového územního plánu jsou jasné. Umožnit další rozvoj obce v oblasti bydlení, podnikání, dopravy a využití volného času občanů.

Do další dokumentace zahrnujeme Program obnovy venkova, Plán péče o krajinu, Evidenci drobných památek, Rozvojovou koncepci Mikroregionu Rokytnice, Katalog akcí Mikroregionu Rokytnice, Projekt Austerlitz 2005 a další.

Usilujeme o dopracování dokumentace pro ochranu obce před přívalovými vodami když stávající stav a účinnost jsou poznamenány tím, že se neuskutečnila před lety plánovaná revitalizace potoka v k.ú.Sivice. S touto obcí proto spolupracujeme s cílem dopracovat existující systém, který významně ovlivňuje i hospodaření na přiléhajících pozemcích. V současné době nám VH-atelier zpracovává tzv. "Studii odtokových vod", která vyjde z již zpracovaných materiálů a bude východiskem pro další postup.

V propagaci obce máme řadu možností. Patří sem naše internetové stránky (vyhlášky, Zpravodaj, památky a další informace z obce), v nové podobě vydávaný Tvaroženský zpravodaj (s možností dalšího vylepšení), mapa obce s popisnými čísly, mapa Mikroregionu, prezentace v rámci slavkovského bojiště (několik materiálů), pohlednice (poslední z druhé poloviny roku 2002), keramika a trička s logem obce. K propagaci obce jistě přispěje i začlenění do projektu “Moravské vinařské stezky.” Projekt garantuje Nadace partnerství a je to síť cyklostezek v Brněnské vinařské oblasti, napojená na existující cyklostezky v okresech Břeclav, Hodonín a Znojmo.

V sociální oblasti schválilo Zastupitelstvo obce příspěvek na narození dítěte ve výši 2000 Kč, navštěvujeme naše občany v ústavech sociální péče a navázali jsme spolupráci s Ústavem pro mentálně postiženou mládež ve Střelicích. Do této oblasti patří i návštěvy starších jubilantů (hlavně manželských párů) doma. V obřadní síni vítáme občanky, blahopřejeme jubilantům, loučíme se s dětmi při odchodu z MŠ a při přechodu žáků 5.třídy do pozořické školy. Loučení se zesnulými spoluobčany je na požádání ze strany pozůstalých zajištěno Mgr.Vlastou Havláskovou.

Kultura a sport jsou nedílnou součástí života obce. Obec podporuje spolky při provozování sportovních aktivit, pořádání plesů, hodů, ostatků a sama prostřednictvím k tomu ustavené komise pořádá koncerty, přehlídky dechovek (poprvé 17.5.1998), případně prosincová výročí Slavkovské bitvy. Podporujeme Šprýmiádu, atletickou olympiádu, fotbalovou družbu s obcemi Grosskrut a Weissenkirchen i pouťové aktivity. Pořádali jsme besedu s MUDr.Milošem Šlezingrem, 24.10.1999 byla odhalena pamětní deska v Masarykově aleji a v roce 2000 týden před 195.výročím bitvy u Slavkova pomník generálu Valhubertovi. V roce 2000 bylo naše pamětní razítko k výročí bitvy vyhodnoceno na 2.místě v České republice.

Do mínusů můžeme zařadit zrušení Osvětové besedy v roce 2001 pro nezájem občanů její o činnost. Obec jako jedna z prvních vzala do své péče Obecní knihovnu, dříve spravovanou Okresní knihovnou.

Novelizace a tvorba obecních vyhlášek dle schválených zákonů je důležitou součástí práce Obecního úřadu a Zastupitelstva obce. Tak byly schváleny nové nebo novelizované vyhlášky:

- 1A/2001 O povinnosti platit příspěvek na částečnou úhradu neinvestičních nákladů v MŠ Tvarožná.
- 2/2001 O znaku a praporu obce Tvarožná a jejich užívání.
- 3/2001 O udržování čistoty, veřejného pořádku a ochraně zeleně v katastrálním území Tvarožná.

6/2001 Systém shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování

komunálního odpadu včetně nakládání se stavebním odpadem.

7/2001 O místních poplatcích v obci Tvarožná. Řád veřejného pohřebiště.

Ostatní záležitosti, které stojí za to připomenout. V závěru roku 2000 byly prováděny registrace viničních tratí a v současné jsou registrováni jednotliví vinaři v obci a začleňováni do Brněnské vinařské oblasti.

30.6.2000 skončil pronájem bývalého kina družstvu Vkus Brno a od té doby jsme nenašli pro tuto budovu využití, přestože bylo několik zájemců. Volby do krajských zastupitelstev se konaly 12.11.2000 a volby do Parlamentu ČR 14.a 15.6.2002. Samostatná Blažovická farnost byla ustavena 10.12.2000. 1.3.2001 se konalo sčítání lidu, domů a bytů.

Výhled do dalších roků je spojen s dokončením nového územního plánu. Samozřejmě i s novým Zastupitelstvem obce, které vzejde z voleb ve dnech 1.a 2.11.2002. Současně se v našem volebním okrsku č.57 bude volit i do Senátu. Obec bude jistě i nadále spolupracovat s okolními obcemi ať už v Mikroregionu obcí Rokytnice, nebo v o.p.s. Mohyla míru-Austerlitz. Jsou podány žádosti o dotace z fondu Sapard na úpravu zahrady ZŠ a MŠ a na hřiště s umělým povrchem za bývalým kinem. Jsou připraveny studie zastavěnosti a studie koupaliště na Nové ulici.

Závěrem se chci zmínit o neblahých a mnohde tragických povodních, které v létě postihly menší část Moravy a velkou část Čech. Příroda člověku opět dokázala, na čí straně je síla a na které straně by se slušelo více pokory.

Televizní záběry podnítily velkou vlnu solidarity. Nejcennější je ta spontánní. Materiální sbírka na tvaroženské faře vynesla i 3940 Kč, zaslaných na konto ADRA. Rada obce schválila na stejné konto 5000 Kč (tolik umožňuje zákon o obcích). Sběrka pro CHARITU v kostele sv.Mikuláše dosáhla částky 78600 Kč. Obce Blažovice, Jiřkovice a Sivice společně pomohly finančními částkami jihočeské obci Majdalena. Tvarožná společně s obcí Prace pomůže rovněž jihočeské obci Lužnice (300 obyvatel), která leží asi 7 km severně od Třeboně. Z různých nabízených forem pomoci byla vyžádána pomoc finanční a Rada obce navrhne Zastupitelstvu obce ke schválení částku 100 tisíc Kč.

Navštívil jsem Lužnici 13.září a myslím si, že jsme pomoc nasměrovali správně.

Děkuji všem občanům, kteří v uplynulém čtyřletém období jakýmkoliv způsobem pomohli Zastupitelstvu obce ke zlepšení vzhledu, společenského, kulturního a sportovního života a také propagace obce.

Za Zastupitelstvo obce Tvarožná

František Kopecký
Starosta

INFORMACE

- 2.8. byla instalována opravená socha sv.Jana Nepomuckého.
Opravu provedl František Pavůček.
- 9.-11.8. se při tradiční pouti konaly předpout'ové a pout'ové akce v pořadí koncert Lehké nohy, Tamburáši + Experiment, diskotéka.
- 11.8. V neděli po požehnání vysvětil opravenou budovu fary P.Josef Mikulášek.
- 22.8. jednalo v Mokré. vedení Mikroregionu Rokytnice.
- 26.8. byla provedena oprava obecního rozhlasu.
- 23.8.-1.9. uskutečnili tvaroženští hasiči a jejich příznivci po roční pauze druhý rekreační pobyt v chorvatském Medulinu.
- 2.9. byl s dvaceti prvňáčky zahájen nový školní rok.
- 2.9. obdrželi jsme od VAS nový Reklamační řád.
- 3.9. bude veřejné zasedání Zastupitelstva obce.
- 1.10. Česká pošta sjednotila od 1.10. 2002 otevírací dobu v pracovní dny na všech poštách takto : 8-11 a 13 - 17 hodin.
- 25.-26.10. volby do Senátu.
- 1.-2.11. volby do Zastupitelstev obcí a příp. druhé kolo voleb do Senátu.

František Kopecký

Oznámení TJ Sokol Tvarožná

Pravidelné cvičební hodiny TJ SOKOL začnou v pondělí 30.9.2002. Rozvrh cvičebních hodin bude vyvěšen na informační tabuli obecního úřadu.

Provoz sběrného střediska komunálních odpadů **září - prosinec 2002**

středa	25.9.	15.00 – 17.00 hod.
sobota	5.10.	9.00 – 11.00 hod.

středa	16.10.	.....	15.00 – 17.00 hod.
sobota	26.10.	.....	9.00 – 11.00 hod.
středa	6.11.	.....	15.00 – 17.00 hod.
sobota	16.11.	.....	9.00 – 11.00 hod.
středa	27.11.	.....	15.00 – 17.00 hod.
sobota	7.12.	.....	9.00 – 11.00 hod.
sobota	21.12.	.....	9.00 – 11.00 hod.

Mimořádné sběry je možno dohodnout s pracovníky střediska.

Ing. Jiří Havel
místostarosta

Okénko do života ZŠ a MŠ

Základní škola

Slavnostní zahájení školního roku 2002/2003 proběhlo 2. 9. 2002 v 8.00 hodin v budově školy za účasti pana starosty, rodičů nově příchozích prvňáčků, všech žáků a vyučujících. V letošním roce budou 82 žáci rozděleni do čtyř tříd, a to následovně:

- I. třída – 1. ročník (20 žáků) – tř. učitelka Mgr. Miroslava Kotačková
- II. třída – 2. a 4. ročník (24 žáci) – tř. učitelka Mgr. Věra Floriánová
- III. třída – 3. ročník (18 žáků) – tř. učitelka Mgr. Iva Tymráková
- IV. třída – 5. ročník (20 žáků) – tř. učitelka Mgr. Ivana Majerová

Školní družina pod vedením paní Ivony Šťastné bude pracovat každý den od 11.40 h do 16 h.

Během prázdnin byla na budově školy opravena vichrem poškozená střecha a připravena počítačová učebna. Počítače budou nainstalovány druhý zářijový týden.

Nejbližší školní akcí je sběr starého papíru (25. – 27. 9. 2002). Tentokrát finanční výtěžek rozdělíme na polovinu: jednu si necháme pro žáky naší školy a druhá putuje jako příspěvek do míst poškozených srpnovými povodněmi.

Všem žákům a učitelům přeji hodně zdraví, úspěchů a příjemných chvil v novém školním roce.

Mateřská škola

Školní rok jsme zahájili 2. září 2002. Jako každoročně jsme přijali nové děti a i v letošním roce se to neobešlo bez slziček.

Víme však, že za pár dnů to bude v naší školce určitě veselejší. Tento školní rok budeme pracovat podle nového vzdělávacího programu pod názvem „Rok radosti z poznávání“.

Připravujeme na naší mateřské škole zájmové kroužky, které budou především určeny starším dětem. Jsou to kroužky – hra na flétnu, výtvarný a hudebně pohybový. Společně se zúčastníme kulturních akcí pořádaných výhradně pro děti – brněnská divadla, naše MŠ.

A i v letošním roce k nám do MŠ přijede paní logopedka udělat u dětí depistáž hlásek.

Všichni zaměstnanci MŠ se budou snažit, aby se brzy líbilo všem dětem v naší mateřské škole.

Yvona Hrbáčková

Zpráva o provedení archeologického výzkumu chodby kostela sv. Mikuláše

V měsíci květnu r. 2002 byl ohlášen na brněnské pracoviště Ústavu archeologické památkové péče nález podzemní chodby, učiněný při rekonstrukci fary. Protože obec měla zájem o průzkum podzemí, byl zahájen záchranný výzkum. Při něm bylo zjištěno, že se nejedná o žádnou tajnou chodbu, jak se původně myslelo, ale o starou zapomenutou drenážní štolu. V písemných pramenech pojednávajících o několika přestavbách kostela sv. Mikuláše, je uveden údaj o výkopových pracích, které souvisely se statickým zabezpečením a odvodněním stavby. V rámci těchto úprav byla též vyhotovena na konci 19. století (1880 - 1881) síť odvodňovacích kanálů. Další opravné práce probíhaly postupně téměř 20 let v průběhu roků 1967-1987.

Odvodňovací štola byla prozkoumána do vzdálenosti 11 metrů, v dalších částech byla již neprůlezně zavalena hlínou. Výška štoly byla v celkovém příčném průřezu cca 2 m a šířka 0,4 – 0,5 m. Jelikož však byla štola předělena třemi horizontálními příčkami, lze se domnívat, že byl v nedávné době využíván pouze nejvyšší kanál s cihelným dnem, vysoký 0,9 m. Níže se nacházely ještě dva starší kanály seskupené ve stejném směru nad sebou, které byly zcela zaplněny

píščitými náplavami. Nálezy ze všech úrovní štoly vykazují novověký charakter (18.-19. století).

V okolních navážkách uložených nad odvodňovací štolou bylo nalezeno několik zlomků reliéfních renesančních kamnových kachlů. Též z rozbourané kostelní zídky bylo popsáno několik zlomků renesančních kamenických článků (krinoidový vápenec), které mohly být zbytkem ostění nebo náhrobku.

Ze závěrečné zprávy o provedení záchranného archeologického výzkumu Tvarožná- úpravy chodby kostela sv. Mikuláše, provedené Ústavem archeologické památkové péče Brno

Junáci

Je tady opět září. Září není jen začátek roku školního, ale také toho našeho, skautského roku. Proto bych chtěl pozvat všechny kluky ve věku od osmi let (od druhé třídy), kteří by chtěli s námi celý rok zažívat dobrodružné a romantické chvíle na naší první letošní družinovku. Bude se konat v pátek 6. září v 16:00 v naší klubovně. Sebou si vezmi notýsek, tužku, uzlovačku, deník, nožík, přezůvky, ale hlavně dobrou náladu.

Těšíme se na tebe

Tomáš Kubín
Oddílový rádce

Vzpomínky Antonína Jaška

Pokračování z minulého čísla

Kolorit Hlinek

Tak by se dala nazvat oplocená zahrada s budovou mlatu, která se nachází v zátočině naproti stavení Aug. a Boženy Kalábových. Patřila panu Benešovi Františkovi, jednomu z předních tvaroženských zemědělců. Ten se do Tvarožné přiznal. Vzal si dceru pana Šlezingra Simeona, čp. 7, majitele zemědělské usedlosti, tolikrát vzpomínaného tvaroženskými rodáky na stránkách v minulosti vydávaného zpravodaje. Právě oni poukazovali na jeho svéráznost a dobrosrdečnost. Pro tyto netypické selské vlastnosti nebyl pantáta Šlezinger mezi místními bohatými sedláky příliš oblíben.

Že byl opravdovým lidumilem jsem se přesvědčoval také já a to když jsem jej pěkně hlasitě křesťansky pozdravil. Následovalo pantátovo sáhnutí za „laci“ nezbytné modré zástěry, z něhož vždy nějakou dobrotu vydoloval. Nejčastěji to bývalo ovoce, počínajíc třešněmi a konče posledními ořechy. Někdy to byla i ušetřená teplá buchta od oběda. K tomu patřila i pravidelná připomínka: „Nikomu to neříká!“. V dětství mi jeho doprovodná krátká věta nic neříkala, ale v pozdější době, při rozpoznávání lidských charakterů jsem o ní mnohokrát přemýšlel.

Mladý hospodář v domě u Šlezingerů zajistil dřívějším majitelům bydlení ve dvoře, v místnostech, které sloužily k prvnímu pobytu mých rodičů ve Tvarožné.

V dnešní době jsou okna výměnku, přes něž byla vidět přes silnici jen zeď Kalábova stavení, dávno zazděna. Možná že i tato skutečnost bydlení pantáty „Simína“ byl důvod k tomu, abychom jej denně potkávali v Hlinkách. Chodíval kolem Benešova humna, v němž se proháněl vepřový dobytek – od odstávčat až po velké kusy. Ty se mnohokrát přiblížili až k dřevěnému plotu a o jeho laťovi si dřely kůži. Potom pantáta Šlezinger plot prohlížel, často lať přibíjel a dokonce měnil. Když se o tomto dobrodinci zmiňuji jako o občanu Hlinek nedá mně, abych nepopsal příhodu, kterou znám z ústního vyprávění starších pamětníků. Pravděpodobně ani ona nebyla dosud nikde publikována.

Psal se rok 1932, ve kterém došlo na protest proti politice uhelných společností, nezaměstnanosti a propouštění dělnictva, k stávce oslavanských horníků. Z podnětu členů KSČ a za podpory pokrokových obyvatel Tvarožné byla pořádána sbírka potravin pro stávkující. V delegaci obce, která sebrané potraviny předávala stávkovému výboru v Oslavanech byl i pan Šlezinger Simeon. Po návratu z Oslavan neskrýval svůj obdiv k solidaritě horníků a ostatního dělnictva a přál si, aby i sedláci dali najevo nespokojenost s tehdejší zemědělskou politikou. Tyto názory přednášel před tvaroženskými zemědělci v kovárně svého bratra pana Šlezingra Františka. Tuto provozovnu později vyženil kovářský a podkovářský mistr pan Masařík František, když si vzal za ženu jeho dceru.

Podnik kovářů pana Šlezingra a později pana Masaříka prosperoval. Jejich služeb využívali bohatí hospodáři, zatímco ti další, kteří měli hluboko do svých kapes, obešli se službami blízkého kováře pana Hradského. I jejich jména mám v paměti hluboko zapsána.

O tom, jak chování dětí může ovlivnit a poučit dospělé se též v obecní kronice neobjevuje. Při konání popsané sbírky na pomoc havířům dostavili se členové k ní určení i k bývalému starostovi obce panu Kalábovi Rudolfovi „Malému“, bytem naproti bývalé kovárny u Šlezingerů. Byli přijati vlídně. Při předávání brambor se mezi příjemce a dárce připlétl syn Kalábů Jenda s poznámkou, aby otec přidal k bramborám buď uzené nebo špek, aby ti stávkující nemuseli jíst ty brambory suché. Pantáta „Malý“ syna poslechl a ten později vystudoval práva a pracoval v diplomatických službách.

Starší generace si jej pamatuje jako vynikajícího hráče kopané oddílu Junáka ve Tvarožné s přílehlavým přezviskem „Čachr“. Jeho ženou byla učitelka školy ve Tvarožné Kiliánová.

Hlinky – cesta do polí a k lesu

Brzy na jaře, při mírné oblevě před počátkem jarních prací, procházeli Hlinkami směrem k lesu jeho majitelé nebo jejich statnější potomci. Zatímco části lesů od Tvarožné na sever patřily Lichtenštejnskému panství, někteří sedláci z naší obce vlastnili podíly lesa. Byli podílníky – singularisty a ve stanovách svého sdružení měli směrnice jaká jsou jejich práva a povinnosti, týkající se obhospodařování lesa. Měli za úkol starat se nejen o výsadbu, ale též o rozumnou těžbu lesních kultur. Za prací do lesa chodívali s různým náradím upevněným přes ramena. K vidění byly motyky, sekyry, pily různých velikostí - to byla jejich pracovní technika. Vytěžené klady pro vlastní potřebu vozívali koňskými povozy na pily – katry do sousedních vesnic. Pily na řezání statných kmenů smrků, borovic a jedlí byly v Podolí, Pozořicích, Holubicích a vzdálenějším Rousínově. Nechyběla pila v samotném lese a to za Mokrou v údolí Říčky.

Nedivili jsme se, když jsme jako kluci prolézali různá humna selských stavení, kolik tam bylo pečlivě uloženého a ošetřeného stavebního materiálu – trámů, fošen, a prken různých délek a síly. Už během II. světové války docházelo u místních hospodářů k stavbám a přestavbám chlévů a kolen na dvorech selských usedlostí. Po skončení války právě tito stavebníci začali stavbami či přestavbami obytných stavení měnit původní vzhled obytných domů na vesnické návsi.

Ulicí Hlinky projíždělo v období polních prací mnoho koňských i kravských povozů, to proto, že zemědělci velcí a drobní výměrou polí jezdívali nad Tvarožnou pozemky obdělávat. Když jsme si hrávali u transformátoru, ten stál před Odehnalovým stavením, znali jsme nazpaměť těžké koně pánů Brzobohatého Juliuse, Ondráčka Jaroslava, Večeři? Vysoké štíhlé koně pánů Horáka Josefa, Kalábů, Marady, překrásné světlé koně – pýchu pana Vaňáčka Františka a směsky koní dalších hospodářů. Ať se potomci dalších neuvedených sedláků nezlobí, jest-li že jsem v pořadí neuvedl jméno jejich otce nebo dědy. Samozřejmě jsme znali i povozy kravské. Ty byly známy jen v doprovodu svých majitelů pana Kříže, Jedličky, Staňka, Kalába i pana Knose z Konce.

Píši-li o koňských povozech během dne za denního světla, považuji za potřebné zveřejnit i noční jízdy některých zemědělců z Tvarožné, když projížděli kolem našeho stavení v nezvyklé době, po půlnoci nebo k ránu do velatického mlýna. Tehdejší majitel velatického mlýna pan Ptačnick Vojtěch jim tam mlel obilí na mouku a tak mnohým rodinám s nasazením vlastního života pomáhal přežít kruté období války. Kdopak si na něj po tolika letech vzpomene?

Bývalo častou událostí, především v horkých letních dnech před přicházející bouří, vidět v Hlinkách splašené koňské spřežení. To doslova proletělo s kymácejícím se vozem a na něm o pomoc volající lidé naší ulicí

směrem do Dědiny. Na štěstí žádná z takových jízd neskončila tragicky. Unavené koně obyčejně některý zkušený sedlák na návsi zastavil.

Mimo běžných povozů jezdcích do cihelny pro cihly, nebylo k vidění v Hlinkách žádné auto mimo autobusů dopravujících občany z Vin. Šumic do Brna a zpět se zastávkami v jednotlivých obcích uvedené trasy. O to více jsme byli překvapeni jednoho letního dne, kdy se po cestě z Dědiny vyřítit směrem k cihelně červený vůz a za ním oblaka dýmu a prachu. Ze závodního auta, červené „Bugatky“ vystoupil pan Beránek Ant., majitel autoopravny z Maxlovky s velkým slídovým chráničem na obličeji a závodní kuklou na hlavě.

Mě zůstala na něj vzpomínka v souvislosti jeho sympatií k nepříteli pro náš národ sympatické politické straně v období před II. světovou válkou. Pravdivost mého tvrzení by mohla potvrdit kandidátní listina z posledních voleb před válkou. Najde se?

Rušno bývalo v Hlinkách také při podzimních pracích, svozu řepy z polí. Dny byly mnohem kratší, brzy se setmělo, i když hodin mnoho nebylo. Zemědělci měli na korbách vozů zavěšeny různé druhy svítilen. Blikot jejich světél nám nevadil, ba naopak, ještě více umocňoval pohled na tmavou zmolu. Nás děti děsivalo příšerné kvílení brzd povozů. To se ozývalo od kříže nad druhou Zmolou, nad alejí hrušní a jabloní, až do Dědiny. Za zmínku stojí uvést, že osvětlení povozů bylo nařízeno až v době Protektorátu.